

64
(P. D. rel.)

5.5.56

P. o. rel.

5556

Bildderdijk

H O L L A N D S
V E R L O S S I N G.

Ziet Neêrlands eedle Maagd , in achtbaar feestgewaad ,
Die , daar zij 't dankbaar oog op God , als Redder , slaat ,
De Kluisters fier vertreedt , die hals en boezem knelden :
Verbrijzeld ligt nu 't Juk der wreedste slavernij ;
Standvastigheid , en Hoop , die haar getrouw verzelden ,
Zet aan haar beeldtenis een' grootfchen luister bij. —
Door Dapperheid beschermd , voelt zij haar moed ontbranden ,
En zendt de geurigste offerhanden ,
In 't fchoonfte en onnavolgbaar Lied ,
Dat Hollands Dichtrenhoofd , met zijne Gade ons biedt ,
Verrukt ten Hemel op : terwijl , bij 't vrolijk dagen ,
De Landbouw , Zeevaardij en Koopmanschap herleeft ,
En trotsche Faëton voor eeuwig ligt verflagen ,
Geblikfemd door die magt , waarvoor de Satan beeft.

BUSSINGH.

№ 67.
HOLLANDS
VERLOSSING.

DOOR

MR. WILLEM BILDERDIJK

EN VROUWE

KATHARINA WILHELMINA BILDERDIJK.

R. P. Inskales, fecit.

Te HAARLEM bij
FRANÇOIS BOHN.
MDCCXIII.

g n 4100

BAVERISCHE
STAATS-
BIBLIOTHEK
MÜNCHEN

VOORBERICHT.

Uitboezemingen van vreugde by 's Lands bevrijding van het pletterend juk der Franschen, behoeven geene Voorrede ter inleiding. Elk Nederlander zal er zijn eigen hart in erkennen en weêrvinden. Maar schoon dit van geheel dezen bondel waar is, het eerste en het laatste Dichtstuk daarin voorkomende, vereischen eenige Opheldering. Beide zijn zy uitgesproken in de Amsterdamsche Afdeeling der Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen; en het eerste stuk is een gevolg van het laatste. Dit laatste, een AFSCHIED van my aan mijne Kunstbroeders, in een oogenblik als ik my in mijne uiterste verzwakking van lichaam tevens en geest, mijn einde als zeer naby voor moest stellen, sloot met eene Voorzegging van Hollands naderende herstelling, die met ongemeene geestdrift ontfangen werd; en het eerste in den bondel, is de aankondiging, of (wil men 't) de viering der VERVULLING van deze Voorspelling, op welke zy te rug wijst.

Dat Afscheid werd in mijne Winterbloemen ter perse gebracht, maar het toenmalig Bewind duldde niet dat het laatste gedeelte en slot in het licht verscheen; en de Uitgever was gedwongen, daar ik, aan mijne grondregels vasthoudende, daar niets in wilde veranderen of uitlichten, het Dichtstuk op zijne vijftiende bladzijde af te breken, met belofte (in het uitzicht op het bewaarheden des inhouds) van het vervolg naderhand te geven. Thands heeft hy geoordeeld

het geheele Dichtstuk hier achter te moeten plaatsen, gelijk het in Loumaand 1811 door de aanmerkelijke menigte mijner toenmalige Medeleden van dat Genootschap uit mijn mond werd gehoord, by velen in Handschrift bewaard is, en by niet weinigen hunner nog woordelijk in geheugen gehouden wordt. Ook is het hier inderdaad als eene bylage tot het eerste (de *VERVULLING*) aan te merken, het geen er in het onmiddellijkste verband mede staat.

Op ééne Voorspelling echter wijst deze *VERVULLING*, die men in dit Afscheid niet zoeken moet. Het is in de laatste regel op bladz. 15:

'k Zag de aard gelukkig zijn; U machtig, Neêrland vrij.

Dit vers is genomen uit mijnen Geboortegroet, onzen tegenwoordigen Souverein in de beroeringen van 1787 toegezongen, toen afzonderlijk uitgegeven, en in den eersten druk mijner *VADERLANDSCHE ORANJEZUCHT* te vinden op bladz. 135, in dien van 1808 op bladz. 152. Veellicht zal men in dat Dichtstuk meer byzonderheden kunnen opmaken, die, door de sedert verloopene tijden ontraadseld, in den kiem, waarin de gebeurtenissen toen lagen, de oogen ontdoken, maar die het warme hart des Dichters voorgevoelen kon eer het verstand-zelf ze dóórdrong.

Wat mijne Egade tot dezen Bondel heeft bygedragen blijkt uit de teekening der stukken zelve. Men zal daar het zachte, aandoenlijke hart in herkennen, de vrouw kenteekenende, alleen gevormd om het geluk van haren Gemaal te zijn, en die op niets anders aanspraak maakt.

B.

VER-

VERVULLING.

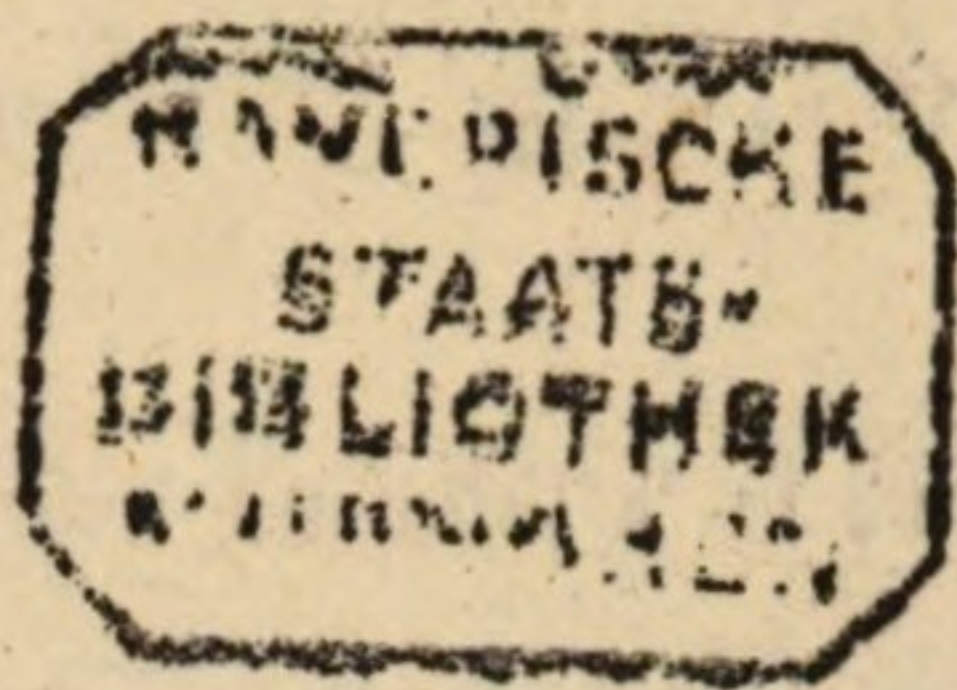
UITGESPROKEN IN DE AMSTERDAMSCH E AFDEELING
DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPY VAN WETEN-
SCHAPPEN EN KUNSTEN ,

OP DEN 25de VAN SLACHTMAAND 1813.

VERVOLG.

UITGEKOMEN IN DE JAAR 1800
DEEL I. GELANDSCAP VAN DE
SCHIEDEN EN L. 17. 17.

OP DEZELVE VAN DEEL I. 17.

V E R V U L L I N G.

——— VATVM NON IRRITA CVRRVNT

AVGVRIA. ———

't **I**s eindelijk dan beflist, de Dwingland ligt geveld!
Hy, de overwinnaar! hy, de aan 't Lot ontwasfen held
Die van de zege fchikte, en Rijken, Staten, Volken,
Verzwolg, of met zijn hand als lichte dampkringwolken
Tot bloedftroomregens kneedde, en heel de knielende aard
Voor d' aanblik fiddren deed van 't alvernielend zwaard.
Hy viel. Een oogenblik, en 't monfter was bezweken!
Wat draalt ge, Dichtrenfchaar, de feesttrompet te fteken?

het geheele Dichtstuk hier achter te gelijk het in Loumaand 1811 door menigte mijner toenmalige Medeleenootschap uit mijn mond werd gehandfchrift bewaard is, en by niet nog woordelijk in geheugen gehouden het hier inderdaad als eene bylage (VERVULLING) aan te merken, het onmiddellijkste verband mede staat.

Op ééne Voorspelling echter wijst op die men in dit Afscheid niet zoekt in de laatste regel op bladz. 15:

'k Zag de aard gelukkig zijn; U maakt

Dit vers is genomen uit mijnen zegen tegenwoordigen Souverein in 1787 toegezongen, toen afzonderlijk in den eersten druk mijner VADEGESUCHT te vinden op bladz. 135 op bladz. 152. Veellicht zal men meer byzonderheden kunnen opmaken sedert verloopenen tijden ontraadselen waarin de gebeurtenissen toen lagen, maar die het warme hart d'voelen kon eer het verstand-zelf ze

Wat mijne Egade tot dezen Bogen blijkt uit de teekening der zal daar het zachte, aandoenlijken, de vrouw kenteekenende, al geluk van haren Gemaal te zij anders aanspraak maakt.

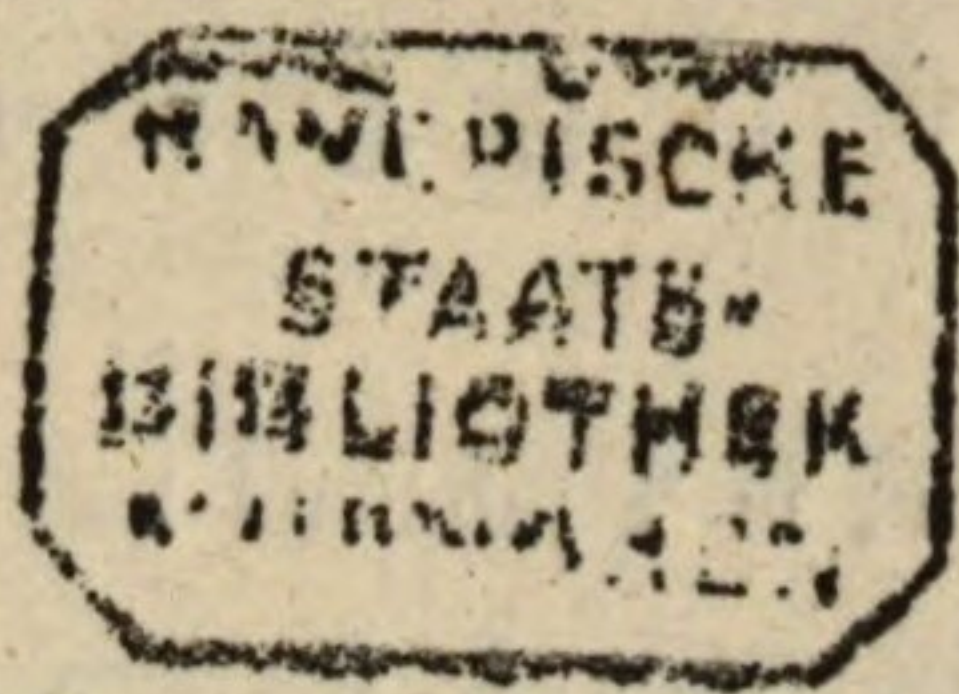
VERVULLING.

UITGESPROKEN IN DE AMSTERDAMSCH E AFDEELING
DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPY VAN WETEN-
SCHAPPEN EN KUNSTEN ,

OP DEN 25de VAN SLACHTMAAND 1813.

VERVOLG.

INTEGRIEKEN IN DE ALTE
DER NEDERLANDEN
SCHAKEL EN DE
OF DEN EER VAN EERSTWAARDIG

VERVULLING.

——— VATVM NON IRRITA CVRRVNT

AVGVRIA. ———

't **I**s eindelijk dan beflist, de Dwingland ligt geveld!
Hy, de overwinnaar! hy, de aan 't Lot ontwasfen held
Die van de zege fchikte, en Rijken, Staten, Volken,
Verzwolg, of met zijn hand als lichte dampkringwolken
Tot bloedstroomregens kneedde, en heel de knielende aard
Voor d' aanblik fiddren deed van 't alvernielend zwaard.
Hy viel. Een oogenblik, en 't monfter was bezweken!
Wat draalt ge, Dichtrenfchaar, de feesttrompet te fteken?

Hoe! barst uw vrije stem, in 't juichend hart gesmoord,
Van uit haar kerker niet, van uit haar afgrond, voort?
O Groet den dag van heil, die aanbreekt aan de kimmen!
De nacht besteeg haar peil, en haast zich af te klimmen,
De schimmen vluchten, en het Oosten lacht u aan,
Met rozen om den mond en gouden krokusblaân
Die heil verkonden; heil, na 't zooveeljarig prangen!
Dit spelde ik (dit, en meer), van d' echten gloed bevangen
Die zielen opheft, en, ontketend van dit slijk,
Den Dichter burger maakt van 't verr'ziend Geestenrijk.
Ik spelde 't, en uw hart, doordrongen van mijn klanken,
Ontbrandde. Uw oog ontglom van vonkelende spranken,
En voor een oogwenk voelde uw hartwee zich verlicht. —
Ja, de arm der tyranny is eindelijk ontwricht,
Het juk verbrijzeld, en de Krijgsroê ligt verbroken.
Mijn Vrienden, 'k heb het woord vertrouwend uitgesproken,
En 't donderde in het oor der snoode woestaardy.
Nog weêrgalmt in uw borst mijn wichelpoëzy,
Met bleekbestorven mond, op 's afgronds boord gezongen.
't Was stervende uitgestort uit ademlooze longen,

Maar

Maar mogelijk was die toon, (de laatste, mijner waard,)
U zoeter dan de harp, in 'slevens kracht gesnaard!

Rijst, jeugdig Dichtrenkroost! vervangt mijn heilvoorspelling;
Wier borst van warmte bruischt, verheffing kent en zwellings!
Vervangt mijn grijsheid, die, met neêrgebogen hoofd,
Vergeefs het vuur herroept, in de aders uitgedoofd.
't Geldt geen orakels hier, geen toekomst op te klaren,
(De grijsheid fiert van ouds profeet en wichelaren);
De godspraak werd vervuld, de geest des drievoets zwijgt,
En wacht den galm der vreugd die uit de harten stijgt.
Het beven van de stem in de afgeteerde kaken
Verheft haar indruk niet ten hoogen tempeldaken;
En mengt het juichmuzyk, indien zy 't zich vermeet,
Met de aakligheid der dood die op haar hielen treedt.

ô Helmers, dierbre Vriend, en glorie onzer zangeren,
ô Dat uw bruischend vuur hier boezems mocht bezwangeren!
ô Dat gy voor een wijl van uit uw rustplaats reest,
En, zelf de doffe lier bezielt met uw geest!

Of hoort gy in den hof waarin uw beenders molmen,
Het lisplend windtjen niet dat dartelt door zijne olmen,
En met zijn vlerkgeruisch, in nieuwe melody
Den velden tegenroept: Dit Holland is weêr vrij?
Zoudt, zoudt ge uw Vaderland, en dezen kring, vergeten?
Den vriend, aan wien uw hart zich altijd heeft gekweten,
Met wien ge eenstemmig schreide, als alles juichte en zong,
In dronkenschap van vreugde aan Frankrijks Sinons hong,
En snoeren, ketenen, voor eigen hals moest smeden? —
Hebt ge in den nood geduld, met stad en volk geleden,
En is 't om niet geduld? Sluit de onvermurwbre dood
Den geest, die in u leefde, in eenen ijzren schoot?
Dien geest, die starren peilde, en hooger dan zy drijven;
En door de kringen vloog, waar zy heur baan beschrijven!
Die, meester van het hart, aan aller ziel gebod! —
Neen, die is 't stof te vreemd, en Englen speelgenoot.

Welaan dan, 't zij uw ziel uit dunne luchtgewaden
De tranen heeft geteld die ons de wangen baadden,
Het zij verbeelding u in 't droombeeld van de nacht

't Voor-

't Voorleden duurzaam maalt door eigen scheppingskracht;
Waar óm my! breek het staal der grendlen en de krammen
Der poort van 't doodenrijk! zijn diamanten dammen!
En vare uw dichtgloed in mijne aadren! Ja, geniet
De lang verbeide stond, die eind maakt aan 't verdriet.
Zweef door ons midden heen! door 't midden uwer vrienden
Wie Vaderland en kunst u scheuringloos verbinden!
Sla zelf de snaren, die mijn krachtelooze hand
Niet aanroert, of misgrijpt, en elken greep, ontspant!

Mijn vrienden, ja, 't is waar: gy zaagt aan 's hemels bogen
Die morgenstar vol glans. Zy schitterde in uwe oogen:
Het aardrijk bad haar aan, en 't offer van ons bloed
Rookte op 't altaar haar toe met Sabaas wierookgloed.
Zy was 't die heel het lot van aarde en zee bepaalde;
Van Oost- tot Westerkust verwoesting op ons straalde;
De Koningen verstiet van erfrecht, staf, en throon;
En nieuwe volken schiep, en speelde met hun kroon.
Het menschedom, prooi van pest, van honger, oorlogslagen,
Verdween, als 't tarwegraan gebeukt door hagelslagen,

Als 't woud, van 't weidend vuur dat stam en loten velt
Doorwandeld op den wiek van 't dolle stormgeweld.

De vader schreit om 't kroost, gescheurd uit knellende armen;

De moeder zwijmt van smart, verstikkende in haar kermen;

De bruid vraagt gade en steun van 't bange lot weêrom;

Daar is geen vrijheid meer, geen recht, geen eigendom.

De klachten steigren tot den hemel, en bewolken

De zon, die 't aanzicht wendt van d'ondergang der volken.

Ja, trotsche willekeur, gestegen tot zijn top,

Dringt ons den vloeknaam zelfs, den naam van FRANSCHMAN, op!

Waar zijt ge, ô morgenster? waar, uw vergifte stralen,

Met dood en hel bevrucht? of waar, waar gaat gy dwalen?

Ja, de Almacht had u 't perk gebakend van uw loop,

Tot geesfel onzer weelde, en tuchtroê van Euroop:

Maar neen, gy woudt uw kring, en zonder perk, verwijden,

En de Almacht in 't heelal, natuur, en 't lot, bestrijden.

Gy tuimelt door het ruim der heemlen — 't Is gedaan,

En d'afgrond, zwelgensmoê van lijken, grijnst u aan.

Juicht,

Juicht, volken, juicht! zy was! en gy vooral, Bataven! —
Gy, waart gy dan gevormd tot slaven, vuige slaven?
Aan 's dwinglands wenk hing dan uw leven? — Groote God!
Eens dwinglands? — aan den wil van 's dwinglands slavenrot.
Gaat, draagt zijn schandlivrei, en weest hem lijfstaffieren,
En trekt zijn krijgskaros met dolgezweepte slieren;
Geheel 't ontvolkt Euroop zij met uw bloed gedrenkt;
Verdelging is het loon, dat u zijn goedheid schenkt.

Maar neen, te weinig nog! Gy moet zijn beulen stijven!
De volken op zijn wenk in zijn gareelen drijven!
En de arm, die eens zoo groots voor recht en vrijheid streed,
Staat helschen gruweldwang (ô gruwel!) hulpgereed.

Juicht, volken! Holland, juich! de moedwil ligt verbroken.
Hy viel, de Dwingland viel, en 't aardrijk is gewroken.
Juicht, volken! Holland, juich! de Godheid maakte u vrij.
Die dagen, neen, die nacht, die schandnacht, is voorby.
ô Dat een stoute hand haar vloekgedachtenisfe
Voor eeuwig uit het boek der jaargeschichten wisse!

Niets melde, wat één vuist, één stervling, heeft vermocht!

Niets melde, dat uw jeugd by zijn banieren vocht!

Zijn wetlooze adelaar, op Korzikaansche rotsen

In 't gierennest geteeld, zal thands geen volken trotsen.

Zijn slagpen is verlamd. Daar duikt hy in zijn vlucht,

En geeft de vlotte pluim ten speeltuig aan de lucht.

Daar stort hy, van een pijl, een donderkloot, getroffen;

Het aardrijk dreunt, en schokt, en fiddert van zijn ploffen,

En half Europa staat verbijsterd by zijn val,

Nog huivrend voor zijn blik, den afschrik van 't Heelal.

Juich, Holland! Holland, juich! — En liefde en echt herleven!

De sponde bloeit op nieuw en zal haar ranken geven;

De wijngaard slingert zich om d'olmtrunk als weleer;

De tijd van vreugde en lust, de gouden tijd, keert weêr.

De Vader is voortaan weêr Vader van zijn panden,

Geen dier, dat welpen teelt ten dienst van dwingelanden.

De moeder ziet niet meer, gefolterd van haar vrees,

In ieder huwlijksloot een vaderloozen wees.

Geen vruchtbre koets zal thands de onvruchtbare, afgunst dragen.

Geen

Geen vader, van het lot met sidring kinders vragen,
 En, als hy 't teder wicht in zijnen arm ontfangt,
 Beweenen, 't geen zijn ziel zoo vurig had verlangd.
 De vreugd van 't kinderbed zal uit de drijvende oogen
 Der moeder, onvermengd, en zuiver, flikkren mogen,
 En de ondergang des ftams, bij maagschap en gezin
 Geen weldaad zijn van 't lot, geen ouderlijk gewin.
 Gy, moeders, ô gevoelt het voorrecht, vrij van kermen
 Den erfheer van uw huis te drukken in uwe armen;
 Te fpieglen in het oog, waar uw gemaal in leeft,
 En, zonder dat uw ziel inwendig voor hem beeft!
 Dien zoon tot manbre jeugd te koestren onder 't wasfen,
 Niet duchtend dat hem 't uur des krijgswangs zal verrassen;
 Niet wenschend dat voor hem natuur haar loop vergat,
 Of, 't welgevormde wicht wanschapen letsels had! —
 Wat zie ik? tranen (hoe!) die langs uw kaken fchiëten? —
 Ja, plengtze! laat uw fchoot van tranen óvervlieten!
 Geeft, geeft dit offer nog aan 't doorgestane wee,
 En — fmaakt de strandrust dan na 't worstlen met de zee!

Nu

Nu myrth en palm geplukt, en eeuwige lauwrieren
Gestrengeld tot een krans! De boschen tierelieren;
De gronden spruiten uit in bloemen! Hollands jeugd,
Ge ontluikt met beemd en bosch, dat davert van de vreugd!
Te velde! viert dees dag met trippelende reien,
En klink' de rinkelbom by veldfluit en schalmeien!
De Winter is verkeerd in Lente. Chirons boog
Ontspant zich, en de zon verheft zijn koestrend oog
Om uit een hooger kring dees zalige landouwen
Weêr vrij van 's dwinglands juk, weêr zalig, aan te schouwen.
Het Hollandsch paradijs, ontheisterd en vernield,
Keert weder op zijn grond, met nieuwen vaag bezield.

Neen, 't is geen afgrond meer, vervuld van doemelingen,
Der razernyen prooi; geen poel van folteringen;
Geen Tartarus, waarin de gruwbre hellewacht
Geen uitvlucht toestaat uit de afgrijsbre jammernacht.
Thands moogt ge u ongestoord vermeiden dœr de dalen,
Uit stad- en kerkerdamp in 't veldruim adem halen.
De Vecht en Rhijn en Maas omarmen zich, ontzet,

Dat

Dat 's dwinglands rotgeboeft heur blijheid niet belet,
 En elken voetstap niet met zilver doe betalen.
 De welvaart schiet op nieuw haar troostende ochtendstralen;
 En de afgelegde vlag aan 't hooge masttoppet
 Begroet haar naadrend licht uit stroom en oeverwed.

Wie hijst haar 't eerst om hoog, die glorieijke wimpelen!
 De blazing van Zefier ontziet heur doek te rimpelen,
 En 't luchtjen draagt haar op zijn vlerken met ontzag.
 Waai uit, ô Hollands eer, gewenschte Prinsenvlag!
 Waai uit, en meld welhaast aan Oost- en Westerstranden,
 Dat HOLLAND weêr verrees, weêr vrij werd van zijn banden;
 En brei dien eedlen naam, van rijk tot rijk geducht,
 Door alle zeën uit, waar water vloeit en lucht.

Dien eedlen naam? helaas! — Wat durven we ons vermeten,
 Nog van de striemen rood der losgeborsten keten!
 Nog omziende, of zy ons niet nasleep' langs den grond!
 En, scheemrende in het licht der nieuwe morgenstond! —
 Neen, haal de welvaart weêr naar onze havenstroomen:

Het

Het brood, ons hongrend kroost meêdogenloos ontnomen!
Haal, haal de nooddrift in, geweigerd aan den nood;
En, schooner is dit lot, dan wat ooit roem vergoodt.
Ach, zij de tijd geweest, dat Amstels burchwalzaten
Een walglijk voedsel trok naar 't ontuig van de straten;
En de armoê, door 't gebrek tot stervens toe geprest,
De deernis vruchtloos vroeg in 't midden van haar vest!
Mijn God! dat zalig land, dat uitgeworpen vreemden,
Dat zwervers zonder haaf verrijkt heeft in haar beemden,
Zijn schat aan al wie derfde, en zonder omzien, bood,
Had zelfs geen voedsel meer voor 't kroost van uit zijn schoot!
De vloek der dwinglandy verdorde 't. Uitgezogen,
Verraadt het, elken stap, bezwiken onvermogen.
Rijs uw bezwijming uit, ô dierbre Koopvaardy,
En Holland stijgt met u: door u slechts wordt het vrij.

Ja, Welvaart! Vrijheid! koomt! en strengelt hand in handen!
Herneemt uw zetel weêr op Hollands dorre stranden!
De moedwil die u tergde en uitdreef, is voorby;
Hy, die den staf vertrad der zachtste heerschappy,

Den

Den dolk der Vorstenflacht by 't edel standaardteeken
Des Vaderlandschen hoeds, baldadig op dorst steken,
En, Vrijheid! zelfs de speer ontweldigde aan uw hand.
De dwaasheên zijn geboet van 't roekloos Nederland.
Het wenscht, het bidt van 't Lot zijn' Staatsbeschermers weder,
En 't buigt, met dankbre zucht, voor dien Verlosser neder;
Ja 't reikt, met brandend hart, in trillend ongeduld,
De handen naar Hem uit die 't Godsbesluit vervult.
Oranje, dierbre spruit des grooten Vrijstaatslichters,
Staaf thands de hoop des volks, de profecy des dichters,
Neen 't was geen droombedrog, geen herfenschildery;
„Gelukkig zag hy de aard, U machtig, Neêrland vrij.”

Maar zacht! mijn borst bezwijkt. De zuizling der verblijding
Bedwelmt my. 't Wemelt voor mijne oogen. — Hoe! bevrijding? —
Hoe! Hollands naam hersteld —? en — leef ik nog op de aard? —
Was dan mijn grijsheid nog tot zulk een heil gespaard? —
O Almacht, 't is te veel. — Voleindig hier mijn dagen!
Ik heb aan plicht en leed mijn schoudren krom gedragen,

Voor

Voor 't dierbre Vaderland en bloed geplengd en zweet,

En weinig was mijn hart zijn offer, wát ik leed.

Ik had een Vaderland. Ik heb het zien verzinken,

En hoorde nacht en dag zijn ijzren kluisters klinken.

Zijn val verplette my. — En thands, wat vrage ik meer!

Ik had een Vaderland, en stervend vind ik 't weér.

Ja,

Ja, mijn Vrienden, vrij van banden,
Reik ik u mijn stramme handen

Dankbaar en gelukkig uit.

Aan mijne uitgebleekte lippen

Mag een blij VAARWEL ontglippen,

Eer de dorre mond zich fluit!

'k Leg, gelukkig en te vreden,

Op dit om my juichend heden

't Doorgeworfeld leven af.

Hollandsche aarde zal my dekken,

En geen boeigeknars my wekken

Daar het rammelt om mijn graf.

Lieflijk rust het van den kommer

In het zuizend wilgenlommer

By den vaderlandschen zang:

Vrolijk buigt mijn hoofd zich neder;

Holland heeft de vrijheid weder!

Holland is verlost van dwang!

Lieve Vrienden! Landgenooten!

Thands de handen saamgesloten!

Hart en ziel en zin vereend!

Zij, met de afgeschudde keten,

Alle broedertwist vergeten,

En ons hart heeft uitgeweend!

1813.

B.

HOL-

H O L L A N D S
V E R L O S S I N G.

VERDOST
HOLLAND

HOLLANDS VERLOSSING.

Wat hoor ik? wanhoops kreet door't vreugdgeschreeuw vervangen!

Ik zie den blijden traan zich paalen op de wangen,

De hijgende ademtocht, dien met de klacht der smart

Eens dwinglands wenk versmoorde in 't volgekropte hart,

Rijst uit de boezems op, en stijgt als wierookwalmen

Ten hoogen hemel heen in vrije vreugdegalm.

De zuchten wellen op, en de adem breekt weêr los.

ô Luchtkring, brei u uit, verdun uw neveldosch,

Ontsluit den toegang hun door uwe voorhofwanden,

Naar d'ongezienen thron! Der braven boezems branden,

Van dankbre vreugde ontgloeid. De tuchtroê in de vuist

Van Hem die met één wenk de warelden vergruist,

Werd werkloos in het stof uit deernis neêrgeworpen:

Europa zal geen bloed, geen tranenvocht meer sloppen!

Weldadige Oppermacht! hoe blinkt uw goedheid uit!
Op nieuw hebt gy de straf des eigenzins gestuit.
Ja, Neêrland tergde uw wraak; zy wilde u-zelv' bevelen;
Gy liet haar tot haar straf met uw beschikking spelen.
Gy stondt den wensch haar toe, geteeld uit weelde en lust,
En al haar bloei verdween, haar voorspoed, en haar rust.
Daar steeg uit 's afgronds nacht een dwingeland op de aarde,
Die al wat jammer heet aan 't menschdom nog verzwaarde.
Verdelging spreide hy, waarheen zijn voetstap trad,
En niemand die op aard voor hem iets veilig had!
Hy speelde met het lot en met des stervlings leven,
Als had hem de Almacht-zelv haar scepter opgegeven.
Al wat hem tegentrad, wierp hy zijn ketens om;
Vertrappelde Natuur, en Kerk, en Heilgdom;
Verkeerde 't vruchtbaar veld in dorrende woestijnen;
En deed uit heel Euroop en lust en bloei verdwijnen.
De grijsheid viel ten prooi van zijn vernielend zwaard:
De jonglingschap verdween, als weggemaaid van de aard.
Der zwakke vrouwen hand moest egge en ploegstaart voeren,
En 't half verhongerd wicht zich om den boezem snoeren,

En

En sproeien, met die last om hals en borst gekneld,
Het drupplend hartezweet op 't uitgemergeld veld.
Wie zag niet wijd en zijd de buigende aard bezwijken
Van 't drukkende gewicht der opgehoopte lijken!
De zilvren watervloed, van bloed verdikt en laauw,
Strekte ons geen spiegel meer van 't lieflijk hemelblauw.
Het kermend noodgegil van duizenden gewonden,
De kreet dien Wees en Weeuw ten hoogen hemel zonden,
En de algemeene zucht, in 't harte half versmoord, —
Niets anders werd rondom en heinde en verr' gehoord.

Wat helpook, welk een geest uit 'safgronds diepe kolken
Bond u den blinddoek om, bedrukte wareldvolken,
En boeide u in het juk, het dwangjuk van de vrees,
Om voor een wanklen thron die uit een moordpoel rees
Te knielen met ontzag? — Ja voor den wenk te beven
Des afgods, door u-zelv' ten zetel opgeheven! —
Een helpook was het, ja, die door diens afgods staf
Regeerde, en de aard ten prooi aan duizend jammren gaf.

Niets minder dan de geest van Helfche doemelingen,
Die lust fchept waar hy bloed en tranen uit mag wringen,
Blies ooit het menschlijk hart die tijgrenwreedheid in,
Die Vaders uit den arm van 't weêrloos huisgezin,
Die aan de schaamle Weeuw den Zoon van 't hart kan fcheuren,
Het teedre bruidpaar doemt tot onverpoosbaar treuren,
En moeders, sidderend voor 't naadrend barensuur,
Een wensch ontglippen doet in weêrspreek met natuur.

Waar ben ik? Zuizel ik op 't denkbeeld van de plagen
Die 't lot ons door zijn hand had opgelegd te dragen;
En is de vreugdekreet die door de wolken boort
De speling van een droom, dien de uchtend weêr verstoort?
Neen, hemel! 't is geen droom. In dit gezegend heden
Vergeten wy de ramp van 't smartelijk voorleden.
Mijn Telgen, stort u blij aan 't dankend moederhart:
In 't denkbeeld aan uw lot mengt zich geen zweem van smart.

Ontsluit de breede rol van 's warelds lotgevallen,
Wie zag ooit sterveling met zoo veel glorie brallen?

Het

Het fiddrend wareldrond zoo pletten door 't geweld,
En kroonen, scepters, macht, zoo roekloos neêrgeveld?
Wie heeft ooit wrevelmoed zoo trotsch den staf zien zwaaien,
En, om dien staf als spil Europaas Rijken draaien?
Ja, draaien als de kring die rimpelt in den vliet,
Waarin de dartle knaap een handvol keitjens schiet!
Zy draaiden, hemel! Ja, zy rezen, en verschenen,
En zonken weêr in 't niet op 't wenken van dien éénen,
Die half het wareldrond bevel gaf als een God!

ô Wisfelvalligheên, ô wentling van het Lot!
Wie zal den stervling groot, wie zal hem heerscher noemen? —
Zijn glorie is gelijk de bloei der lentebloemen.
Een kille hagelsteen stort haar ten stengel af;
Een wenk van de Oppermacht vermorzelt kroon en staf.
ô Schepslen, gy die mort en 't duister door wilt dringen
Dat Gods besluit verbergt aan 't oog der stervelingen,
Knielt neder, en verstomt, en bidt die Wijsheid aan,
Die Goedheid, die u voert op scherpe distelpaân,
Wanneer gy, door op 't dons van rozenblaân te treden,

Bedwelmd wordt door haar geur, en in het schijnbaar Eden,
Door weelde en lust verlokt, u-zelv' vergeet en Hem
Die u van 't dwaalpad roept met trouwe herderstem!

Wy hooren, groote God, uw zware donders knallen!
Wy zien der bergen kruin in 'safgronds dieptens vallen!
Wy hooren uw gericht, — zien, hoe uw gramschap brandt;
Zien, hoe ge uw roede zwaait langs oceaen en strand!
Wy zien het, groote God, en blijven nog volharden
En wortlen in het kwaad. Het aardrijk scheurt aan flarden;
Natuur bezwijkt allengs, en wankelt in haar tred;
En hem bespot de waan, die op die teekens let.

Europa, juich, ja juich! Gij zaagt den hoogmoed storten;
Den langgesponnen draad van uwe ellend verkorten.
Maar, ô, vergeet niet Hem, by 't dartle vreugdgetier,
Die tot den moedwil sprak: „*Uw perk bestem ik hier!*”
Bataven, juicht, ja juicht, juicht uw verlossing tegen!
De blijde dagheraut voorspelt u heil en zegen.
De zee ontsluit zich weêr voor Hollands koopvaardy!

En

En 't mastbosch schiet op nieuw zijn luister over 't IJ!
Rijs, blijde dagbodin van dien gewenschten morgen,
Die rust, verpozing schenkt, van zwoegen, angst, en zorgen;
Waarna 't geprangd Euroop met hijgend uitzien smacht;
Waar 't zinkend Nederland haar redding van verwacht!
Dan waartoe 't raadsbesluit, en, Almacht! uw beschikking
Vooruit-, voorbygesneld. Laat ons de hartverkwikking
Van 't heilrijk oogenblik genieten, en, ô God,
Gedenken wy aan U, by 't zegenrijk genot!

Wat méngeling van hoop, en smart-, en vreugdverrukking!
Ja, Nederland ontkwam den klaauw der onderdrukking;
Maar by den zegekreet die opstijgt tot de lucht,
Mengt zich der weezen klacht, der weeuwen boezemzucht.
De Vaders keeren weêr, en de afgescheurde Zonen;
Maar wie hergeeft aan 't licht die in den grafkuil wonen? —
Maar wie hergeeft de weeuw haar steun, haar levensvreugd? —
Of wie d' onnoozlen wees den leidsman van zijn jeugd?

Wie juichen moog; helaas! hy heeft een steenen harte,

Die

Die dees triumf geniet, gevoelloos voor de smarte
Die aan de bloënde borst der schuldlooze offers knaagt,
Van wie aan 't zwelgend graf zijn buit wordt weêrgevraagd!
Rampzaalgen! ja! 't is feest voor duizend duizendtallen;
Maar zwaar moet u op 't hart dit feestgeschater vallen!
Uw Echtgenooten of uw Telgen deelen 't niet,
Die 't moordend oorlogsslaal in 's aardrijks kerker stiet.
U rest geen hoop, noch vrees. Hoe ook het lot moog keeren,
Niets lenigt ooit uw rouw, niets kan hem ooit vermeeren!
Geen wisselvalligheên, geen omkeer van den Staat
Blaast d'ademtocht op nieuw in 't hart dat niet meer slaat.
Gy voelt, bedroefden, ja, (hoe diep gy 't moogt verbergen)
Gy voelt uw hartenwee door onze vreugde tergen.
Wy hooren uw gekerm dat door den feestgalm boort,
En siddren by een vreugd die u op nieuw vermoordt!
Gy vlecht door 't feestgebloemt uw treurig wilgenlover:
De lijkcypres verspreidt er doodsche schaduw over;
En 't lieflijk palmengroen, ten zegekrans gebreid,
Is met het bloed bespat van hun die gy beschreit!

Daar

Daar is eene Eeuwigheid! – ó, gy, wie 't moogt bestrijden,
Wie spotten met die troost, laat, laat aan hen die lijden
De zoete zaligheid die dit geloof omfluit,
Of scheurt hun 't bloedend hart in eens ten boezem uit.
Daar is eene Eeuwigheid! Ja, Godheid van erbarmen,
Het jamm'ren heeft zijn perk en 't hartverscheurend kermen.
Stort Gy des droeven ziel die overtuiging in,
En geef dat hy zijn rouw door uwe troost verwinn'.

Mijn Telgjen, in wiens kracht zich steeds mijn oog verlustigt,
Daar thands het moederhart, zoo zalig, zoo berustigd,
De toekomst tegenklopt die uwe ontluiking wacht!
Wanneer uwe onschuld my' aandoenlijk tegenlacht,
Dan voel ik my niet meer door fiddring aangedreven
Om met den traan in 't oog dat lachj' u weêr te geven.
Dan voel ik my de last der zwaarste zorgen kwijt.
Maar tienvoud voel ik dan wat die rampzaalge lijdt,
Die d'opgewasfen zoon, den zegen van haar dagen,
Van 't bloedig oorlogsveld ten grafkuil heen zag dragen.
Doch, schrikbrer nog is 't lot van die hem ziet gekeerd,

Met

Met al wat gruwlen heet, gemeenzaam: ja, volleerd
In 'safgronds oefenschool van zedenlooze benden
Die nooit een ander God, dan lust en wellust kenden.

Dan lust en wellust...! Ach, was ooit haar ijdelheid
Zoo zichtbaar voor het oog des menschdoms bloot geleid?
Viel al wat grootheid heet en lusten kon verzaden
Niet in een oogwenk neêr. Gewoon in lust te baden,
In hoogmoeds dolle lust, met stroomen menschenbloed,
Met afgedwongen hulde en eerbewijs gevoed,
Kon nooit de Dwingeland de mogelijkheid beseffen
Dat 's Hemels bliksemvuur zijn trotsche kruin zou treffen.
Het trof hem, en zijn staf, zijn wondre wichelstaf,
Die, als door tooverkunst, de wareld wetten gaf,
Vermolmde als brokkend hout dat wegstuift met de winden.
Waar is de luister thands zijns diadeems te vinden?
Ligt niet zijn overmoed geboeid in d'eigen band,
Voor duizenden bereid door zijn vermeetele hand?
Thands vloekt hy 't wentlend lot, het daglicht, en zijn leven,
En voelt zich, als aan 't vuur des afgronds prijs gegeven.

Ja,

Ja, Neêrland, wee hem! wee, die voor uw tranenvocht,
Die voor uw dierbaarst bloed, zijn valsche glorie kocht!
Thands zijt gy uitgeput, vernederd, en geplonderd;
Maar 't onweêr op uw hoofd heeft eindlijk uitgedonderd.
De zwarte nacht verdween, waarin geen enkele ster
U met een zachte glans toeflikkren mocht van verr';
De dag breekt eindlijk aan, wiens morgen, aan uw beden
Een Vrijheid wederschenkt, eerst met den voet vertreden.
Ken, ken haar waarde thands, en dartel met geen goed
Waarvan geen wareldschat u 't droef gemis verzoet!
De Dwingland, zwijmeldol van eerezucht en van glorie,
Zag lang zijn kruin gesierd met de eerkrans der viktorie.
Hy tradt met overmoed zijn slaven op de borst,
En voerde een heerschappy als die van 'safgronds vorst.
Zijn gouden krijgskaros, langs rokend bloed getogen,
Werd kermend nagestaard door duizend schreiende oogen.
De Zege steeg haar op, maar hield de lauwerkroon
Hem fiddrend over 't hoofd. De schimmen van de doôn,
Zijne offers, rezen op uit 'saardrijks duistere wanden,
En zweefden om zijn koets met grimmig knarsetanden!

Ten hemel steeg de galm van 't kermend wraakgeschreeuw
Van hulpeloozen wees en uitgeputte weeuw.

Op eens ontvlamde 't vuur des bliksems om zijn wagen,

De Zege zelfs verbleekte, als de ijsbre donderflagen

Hem ratelden om 't hoofd, gehuld met haar lauwrier.

De slingerende straal van 's hemels zwavelvier

Verzengt hem in haar hand, en werpt den trotsaart neder.

Bataven! dees zijn val schenkt u het leven weder!

Uw glorie keert te rug, uw vrijheid, en uw bloei!

Ja, dat de dankbre traan, de traan der vreugde, vloeit!

De grijsheid en de jeugd verheft in luide klanken

Het Lof- en Dankgejuich! Ja, Almacht, ja, wy danken,

Als kindren door de roe der tuchtiging gespaard.

Maak, maak ons, groote God, deze uw verschooning waard!

Thands zien wy hopend uit, met weêr hernieuwend leven,

Naar 't tijdstip, dat de Vreê de nooddrift weêr zal geven,

Geen moeder zal dan meer, gedwongen door den nood,

Het hongrig kind, dat weent om 't schamel stukjen brood,

In radelooze smart verlaten. — God van goedheid,

Die

Die nooit den mensch verfloot, die weenend aan uw voet leit,
Hoe! rees de moederbêe niet op tot U om hoog?
Zaagt Gy haar weedom niet met goedertieren oog? —
De moederbêe? Helaas! — zy die haar kroost ontvluchten,
Verlaten kon in nood, dacht niet om U, met zuchten,
Vertrouwen, en gebeên te naadren. Groote God!
Zy heeft met U, Natuur, en plichtgevoel gespot.

Wat doe ik? en waarheen, in welke zielsvervoering
Sleept my dit denkbeeld heen? — Met deernis en ontroering
Peins ik de zwakheid na, de weekheid van het hart,
Voor 't schouwspel niet bestand van radelooze smart.

Erbarmer! by de schuld die drukt op 's dwinglands schouderen
Vergeef hem 't misdrijf ook dier zich vergetende ouderen!
Vergeef hem de euveldaân, (Gy die de zonden weegt)
Door duizenden uit nood, in spijt van 't hart, gepleegd.
Vergeef hem uw genâ het schuldloos bloedvergieten

Van Vaders, die den dolk door eigen boezems stieten,
Om dat de stervenswond met al haar ijslijkheên,
Ja, 't gruwzaam strafgericht hun minder foltrend scheen
Dan 't hongren van hun gade en 't noodgeween der telgen
Die enkel tranenvocht voor voedsel moesten zwelgen.
Scheld hem de misdaad kwijt van d'afgedwongen roof
Door wreedaarts op zijn wenk (voor zucht en kermen doof)
Gewetenloos gepleegd; en, Vader van erbarmen!
Laat, laat den wanhoopvloek van zoo veel troostlooze armen,
Ten hemel uitgebraakt in raadloos ongeduld,
Zich, steigrend tot uw thron, niet hoopen by zijn schuld!

Ontzachlijke Oppermacht, die d'overmoed bezwijken,
Den hoogmoed storten deelt, die scepters deelt en Rijken,
En 't Lot van Nederland weldadig hebt bestemd, —
Die d'ijzren kluiſter brakt, ons om den hals geklemd!
Wie zal de heerscher zijn, die, door Uw wil verheven
't Gezonken Vaderland zijn welvaart weêr zal geven;
Met Vaderlijke zorg het koestren in zijn wee,
En 't scheuren uit 't gegolf van deze jammerzee?

Is hy 't, wiens zachte hand de verschgeflagen wonden
Der dolle burgertwist zoo minzaam heeft verbonden? —
Die koning wien zijn zucht voor 's Vaderlands belang
Den scepter heeft gekost en heel zijn ondergang?
Die, onvergeetbaar om zijn weldaân, niet te tellen,
Den dwang ten offer viel om Holland vrij te stellen? —
Of Hy, wiens vroege jeugd voor Neêrlands Vrijheid streed,
Met Vader en Geslacht d'ondankbren wrevel leed,
Zijn erf en waardigheên 't geweld ten prooi moest laten,
En rust en welvaart schenkt aan die hem doodlijk haatten;
Vervolgren redding brengt, en, echt Oranje Held,
Het ongelijk vergeet, en 't kwaad met deugd vergeldt? —
Neen, 't zal geen vreemdling zijn, gewiegd in Fransche zeden,
Wiens poging worstlen moest met uw genegenheden;
En, door den band van 't bloed der dwinglandy verknocht,
't Vertrouwen van zijn volk vergeefs door weldaân zocht.
Neen, 't is het echte bloed van die uw Vrijheid stichtte;
Van hem, voor wien 't geweld der warelddwingren zwichtte;
De kweekling van uw grond, herrijzend Vaderland!
En de Almacht stelt hem selv den scepter in de hand.

Ja, WILLEM! waardig oir van uw vervolgden Vader,
Keer tot uw erfgoed weér, doorluchte redder, nader!
Een weldoend God straalt uit uw aanschijn! klim ten throon,
En zij ons duurzaam heil uw hoogstgenoeglijk loon!

Den 18ⁿ van Slachtmaand 1813.

K. W. B.

OP.

O. P W E K K I N G.

O P W B K K I N G

O P W E K K I N G.

Hoe lang dan zwijgt en lijdt gy, slaven,
Op 't hart getrappeld, en vertrêen?
Hoe! zijt gy telgen van Bataven,
Van juk en keten vrijgestreên?
Gy lekt de in 't bloed verkorste handen
Van d'eerloofste aller Dwingelanden,
Als honden die zijn voet verschopt,
En worstelt, diep in 't stof gekropen,
Met banden, van uw zweet bedropen,
En woede, die in 't harte klopt.

Ach woede? — Machtelooze woede,
Waarmeê de ontzinde booswicht spot,
Die de aard doet krimpen van zijn roede,
En recht noch braafheid kent noch God.
Wat wacht gy van d'ontmenschten roover;
Of wat, wat liet zijn moedwil over,
Die 'saardrijks einden overvâamt,
Dan honger, naaktheid, wanhoop, flachting;
Met aller volkeren verachting,
En nakroost, dat zich uwer schaamt?

Gaat, vult de bodemlooze kaken
Diens helhonds, met uw laatste brood,
Zoo dit uw kluiſters los kan maken,
En ſterv' men dan een vrije dood!
Maar weinig is hier ſchatten zwelgen;
Men eischt uw vrijgeboren telgen
Dien Moloch tot verdelging af.
Zy worden uit uw arm gegrepen,
Om op zijn wenk ter dood te ſleepen,
Tot ſtaving van zijn gruwelſtaf.

Uw kroost, ô Batoos stamgenooten,
Uw hoop, uw wellust, drijft men voort!
In slavenketenen gesloten!
Gezweept als slachtvee naar den moord!
Daar gaat het in des aardrijks hoeken
Den Roxelaan en Tarter zoeken
Om 't juk te dwingen op zijn hals,
En, waar Hem hel en woede leiden,
Des afgronds vloekstoel uit te breiden
Tot de uiterste eindpaal des heelals.

Wat, wat weêrhoudt nog in uwe oogen
Den springvloed die de borst ontschiet?
Wat poogt uw hand den traan te droogen,
Die nacht en dag onstelpbaar vliet?
Of wacht gy de u zoo dierbre panden
Te rug uit 's Alverdelgers handen?
Gy dwaalt, indien gy 't u verbeeldt.
Neen, 't is om schakal, raaf, en gieren
Op 't veld te mesten met hun spieren,
Dat Holland kinders heeft geteeld.

Gy duldt dit! — Hoe! gy kunt dit lijden,

Gy, moeders, teder voor uw bloed? —

Voor eigen ingewand te strijden,

Ontbreekt het vaders dan aan moed? —

't Is de afkomst dan van Batavieren

Die wijkt voor 't weêrlooste aller dieren,

Dat edel voor zijn welpjens sneeft?

Natuur, waar is uw alvermogen?

Of heeft de slaaf u uitgetogen,

Zoodra hy voor een meester heeft?

Valt sterven dan zoo hard aan mannen

Wier vuist het oorlogswapen past;

Wat knielt men neder voor tyrannen

Wier woede ons bloed verslurpt en plascht?

Waar, waarom niet dat dierbre leven

Voor eigen panden opgegeven

Op Hollands vaderlijken boord,

Eer we, een voor een, op zijn bevelen,

Ons aan d'Araxes laten kelen

In schandelijken volkenmoord?

Koomt,

Koomt, heft de rosfe Leeuwenvanen
Den snoden Dwingland in 't gezicht!
Spaart, spaart onmannelijke tranen,
En vloeie ons bloed voor eer en plicht!
Herrijs, ô bloem der Teisterbanders, *
En plant de zegelijke standers
Waarvoor het Vlaamsch geweld verstoof!
Gy, Floris bloed, en dwangbetemmer,
Geef thands aan dat ontzachlijk lemmer
Het Fransche helgespuis ten roof!

Op, Heldenkroost! — en, Batavieren,
Indien ge nog Bataven zijt!
Laat, laat Oranjes heilvlag zwieren,
Herroept den vaderlijken tijd!
Zie reeds de bliksems zich ontfteken
Om 'swoestaarts overmoed te wreken:
Natuur, in bondschap met den dood,
Gaat vuur en stroomen, vorst en winden
Tot zijnen ondergang verbinden,
Dien 't Eeuwig raadsbestel ontfloot.

Ik

* Witte van Haamstede, die Holland in 1304 van de overweldiging der Vlamingen verlostte.

Ik zie, heb dank! ik zie hem vallen,

o God, die met den trotsaart lacht!

Waar zijn zijn honderdduizend tallen?

Waar bleef zijne ongelijkbre macht?

Zie daar 't ontzachlijk heir bezwijken,

Den grond bedekken met hun lijken;

Hem, weêrloos, uitgeput, vernield!

Rijs Holland, rijs, en schud uw banden,

En zy, zy vallen van uw handen;

Wat blijft ge roerloos neêrgeknielt!

Helaas! Ik zie de boezems sidderen,

En de angst zich malen op 't gelaat.

Waar zijt gy, bloed van Neêrlands Ridderen?

Gy, zuilen van den Zevenstaat?

Ach! is aan dees verlaten streken

Dan al wat Hollandsch denkt, ontweken,

En slapen zelfgevoel en eer? —

Gy, Hemel, neem in uwe handen

Het lot van dees onredbre landen,

En breng ons hunn' Verlosfer weêr!

Verhoort Gy 't, Vader van erbarmen,

Die Dwingelanden 't hoofd verplet?

Ja, Gy ziet neder op ons kermen,

En 't bange Neêrland wordt gered.

Ja, de overwinnende oorlogsvanen,

De wrekers van uw bloed en tranen,

Staan, Holland, op uw grens geplant!

De Vrijheid daagt, zy straalt ons tegen!

Daar rijst het onderpand van zegen,

't Palladium van 't Vaderland!

Breekt door, Oranjen morgenstralen,

Door al wat ademt, blij begroet!

Bataven, ja, wy zegenpralen,

Vliegt, vliegt uw redders in 't gemoet!

Wat toeft gy, wakkre Batavieren,

Laat, laat de Oranjeftandaarts zwieren,

En plascht in 't vuige roovrenbloed!

Verdelgtze die nog weêrstand bieden!

Verstrooitze die uw wraak ontvlieden,

En, dankt den God die wondren doet!

VERLOSSINGSBEDE.

Hoe, Almacht, uw getergd geduld
Heeft dan geen perken, heeft geen palen!
Moet trotschheid dan en dwinglandy,
Moet hoogmoeds dolle razerny,
Op heel de wareld zegepralen?

Rees dan de kreet, de jammerkreet
Van duizenden, niet op ten hoogen?
En kunt ge, ô goedertieren God,
De gruwzaamheden van ons lot,
Den val van heel Euroop, gedogen?

Straff', straffe ons uw Rechtvaardigheid,
Wy morren niet, noch wederstreven;
Maar toon, ô toon ons eens genâ!
Sla, sla ons wee erbarmend gâ,
En worde 't dwangjuk opgeheven!

De trotsaart lacht met Uw bestier,
 En durft zich op Uw zetel wanen!
 Hy spot met heel des menschdoms smar;
 En, met een helsche lust in 't hart,
 Verzaadt hy zich met bloed en tranen!

De beulen vliegen op zijn wenk,
 Naar oost en west, en zuid, en noorden,
 Om 't menschdom, in den boei gekneld,
 Tot staving van zijn Algeweld,
 Met duizend dolken te vermoorden!

Uit d' Afgrond rijst zijn oppermacht,
 Die heeft hem 't slagzwaard aangetogen!
 Wie zijt ge, ô wangedrocht der aard?
 Wee, wee haar die u heeft gebaard!
 Wee haar, wier borst gy hebt gezogen!

Ga voort, en terg des Hemels straf,
 Verschriklijk volgt ze u op de hielen!
 Ga voort, om 't menschdom met uw staf,
 Met de almacht die de Hel u gaf,
 Als weerloos offervee te ontzielen!

Het golvend bloed rookt om uw troon
Vermengd met duizend tranenbeken!
Het druipt u van de onteerde kroon,
De Godheid en heel de aard ten hoon;
En eerlang zal Gods hand het wreken!

't Verlossingsuur zal spoedig slaan:
Hoe traag het naadren moog, 't is zeker!
Uw hoogmoed, immer onvoldaan,
Zal eenmaal plotslijk ondergaan,
Want Neêrlands God is onze wreker!

Wijnmaand
1813.

K. W. B.

HET

HET VERLOSSINGSUUR.

Het uur is daar, het is geslagen!

Tyran, de donder kraakt en knalt!

Uw Rijk is uit, met al zijn plagen!

Het uur is daar, het is geslagen,

De folt'raar van het menschdom valt!

Op op, verdrukten! 't is geslagen,

Dat uur, dat al uw ketens breekt!

Gy zult geen slavenboei meer dragen.

Niet vruchtloos naar een redder vragen,

Nu God Europaas lijden wreekt!

Schiet toe, vereende Batavieren!

Schiet toe en staat uw redders by!

Ja, schaart u by hun veldbanieren,

Deelt in hun schitterende eerlouwrieren,

En strijdt uw erf en afkomst vrij!

De zegekreet, ORANJE BOVEN,

Verheffe uw dapperheid en moed!

De Dwingland stort! — ORANJE BOVEN!

De Fransche roovers zijn verstoven!

Schiet toe en wreekt het Hollandsch bloed!

Haast zal de dierbre Heilvorst naderen

Die uw belang voor 't zijne stelt!

Zijt waardig aan uw dappre Vadersen!

Hun bloed ontsteke u hart en aderen;

En zelfs de zwaksten toon' zich Held!

Triumf, uw haardsteên zijn heroverd!

Uw moed verwint de dwinglandy!

Het dwangjuk is als weggetooverd!

Triumf! uw erfgoed is heroverd!

En 't dierbaar Holland is weêr vrij!

Den 14 van Slachtmaand
1813.

K. W. B.

HOL.

HOLLAND VERLOST.

Welk een heerlijk morgenlicht,

Volgt het aakligst duister!

Hollands dageraad gaat op

Met vernieuwden luifer!

Geen verwoede Dwingeland

Zal ons meer verdrukken,

En het afgebeden kroost

Ons van 't harte rukken;

Geen vermetele overmoed

Zal ons meer bevelen;

En geens trotsaarts dorst naar roem

Met ons leven spelen.

Neen, wy zien geen lijken meer

Stroom en meir verbreedén,

Die het golvend menschenbloed

Uit hun boord doen treden.

't Leven houdt thands op, tot straf,

Ja, tot vloek te wezen;

Want een nieuwe gloriezon

Is ter kim gerezen.

Neêrlands nijverheid en vlijt

Zal zy mild bestralen;

En de zegen van voorheen

Zal op Holland dalen!

Droeven, beurt het hoofd dan op!

Geeft geen moed verloren!

Hollands redder nadert reeds;

Holland is herboren!

Dankt

Dankt den God van Nederland,

Dat Hy 't monster velde,

Dat u als een flavenhoop,

In zijn boeien knelde!

Dankt den God van Nederland

Die uw beê verhoorde,

En des trotsaarts dol ontwerp

Door zijn wenk verstoorde!

Hy is nog die zelfde God

Die de Spaansche banden,

Van uw bloed en tranen nat,

Losbrak van uw handen.

o Vertrouwt uw lot aan Hem

Zonder tegenstreven,

En blijv' dit zijn liefdeblijk

In uw hart geschreven!

Slaat de handen moedig saam!

Plicht en eer bevelen;

God zal door Oranjes hand

Al uw wonden heelen!

Den 1sten van Wintermaand
1813.

K. W. B.

DANK

DANK AAN GOD.

Spoedt Bataven,

Thands geen flaven,

Thands geen onderdrukten meer,

God heeft u 't geweld onttogen:

Heft uw harten tot den hoogen,

Buigt u voor zijn zetel neêr!

God verlaat niet,

God versmaadt niet,

Die in 't prangen van de smart

Tot zijn thron om redding schreien;

En het reddingsuur verbeien,

Met een onderworpen hart.

Al wat hard is,
Al wat smart is,
Werd ons over 't hoofd gegaard.
Maar, gelukkig mag hy heeten
Die zijn God niet heeft vergeten
En zijn troost zoekt boven de aard.

Wat is 't lijden
Dan kastijden
Van een wijze Vaderhand?
Ja, hoe zwaar de last mocht wegen,
Neêrland stond de hand niet tegen,
Waar het strafvuur in ontbrandt.

Neêrland boog zich,
Maar 't onttoog zich
Aan des Hoogsten rechten niet.
't Had de welvaart zelf vertreden;
't Heeft die diepe schuld beleden,
Die het in den afgrond stiet.

Om erbarmen
Riep zijn kermen,
Tot een alvergevend God!
Hy verhoorde 't needrig smeeken;
En Zijn goedheid is gebleken
In de wending van ons lot.

Ja, hoe ijslijk,
Hoe afgrijslijk
Ons de Dwingland had verplet,
God is machtig boven allen:
Hy versloeg de duizendtallen,
En ons Holland werd gered.

Op dan, Braven!
Op, Bataven!
Brengt uw dank den Opperheer.
Hy, de groote Wonderdader,
Sloeg den recht- en Godversmader
Weerloos in het stof ter neêr.

Legergrooten,
Bondgenooten,
Streden voor ons Vaderland;
Maar hun-aller roentrijk pogen
Werd gezegend uit den hoogen,
En de moedwil lag in band.

Wee die bouwen,
Met vertrouwen
Op des stervlings zwakke macht!
God - alleen kan d'arm versterken,
Die de heerschezucht dwingt in perken:
Hy - alleen geeft Heldenkracht.

God vergoedt ons,
God verzoet ons,
't Vreeslijk doorgestane leed.
Hoe de dwangboei ons mocht knellen,
God zal Neêrlands bloei herstellen,
Zoo ons hart Hem niet vergeet.

Op dan, braven!

Op, Bataven!

Hy verhoorde ons noodgebed;

Brengt op dit gezegend heden,

De offers van uw dankgebeden

Aan den God die Neêrland redt!

Den 28 van Slachtmaand
1813.

K. W. B.

ORAN-

ORANJE BOVEN.

Is het wezen? is het schijn?

Hemel, kan het waarheid zijn?

Mag mijn hart gelooven

Wat de blijde vreugdkreet meldt? —

Ligt de dwinglandy geveld?

Rijst Oranje boven!

Duizend braven roepen 't uit

In het juichend feestgeluid,

Met den traan in de oogen.

Zie, de blijdschap kent geen toom!

Neen, het is geen ijde droom

Die my heeft bedrogen!

Lief-

Liefde gloeit der braven borst
Voor den lang verdrukten Vorst;
Niets kan ze ooit verdoven!

Dit, dit roept hem, blij te moe
Aller hart vereenigd toe
In 't *Oranje boven!*

Ja, vernietigd is de band
Waar de trotsche Dwingeland
Holland meê geboeid heeft.
Wraak roept ons vergoten bloed,
Dat voor dollen overmoed
Aarde en zee doervloeid heeft.

Dank vervulle ons - aller ziel!
't Juk dat ons zoo drukkend viel,
Is als kaf verstoven!
Neêrland, ja! heeft uitgeweend,
Alle harten zijn vereend,
En ORANJE boven!

O F F E R G A V E N.

Ja, nog vlieten Hollands schatten,
Nog geeft Hollands milde hand!
Wat haar goudtrezoren vatten
Is ten dienst van 't Vaderland.

Moesten welvaarts stroomen drogen,
Werd heur bronaâr afgeleid;
't Is geen hartetraan in de oogen,
Die onvruchtbaar wordt geschreid.

Zal de zoon in Roovrenboeien
Zijn geliefden vader zien,
En zijn goud niet willig vloeien
Om hem vrijheid aan te biên?

Of,

Of, wie zal voor eigen leven

Voor zijn gâ en huwlijkskoets,

Niet zijn laatsten penning geven,

Bij zijn laatsten druppel bloeds?

Gy, gy aarzelt niet, Bataven!

Vrijheid roept, met Vaderland.

Haar verwachting zult gy slaven:

't Hart vereent zich met de hand!

Uit uw huiselijke wanden

Streeft uw ijver naar den strijd:

Aan de heiligste der panden

Is uw bloed en goed gewijd!

Ja, de sluizen barsten open;

Gouden stroomen vlieten uit:

Goud, met edel zweet bedropen,

Dat Gods zegen in zich sluit!

Wat

Wat de geldzucht houdt gekofferd

Is het roofgoed van de nacht.

Aan het Vaderland geofferd,

Is, der Godheid toegebracht.

't Goud, voor 't arendsoog verftoken

Van des Dwinglands roofgebroed,

Thands zijn schuilplaats uitgebroken,

Schittert met een nieuwen gloed.

Door de weldaad opgeluisterd,

Blinkt het zegen om ons heen;

Glorie, die een kroon verduistert;

En — verhooring der gebeên!

Den 16n van Wintermaand 1813.

B.

PRINS

P R I N S

WILLEM FREDERIK GEORGE LODEWIJK.

Waar voert die eedle Heldenkling,
Van 't bloed der Franschen rood,
Zijn bliksemvolle schittering,
Bezwangerd met de dood?
Waar vliegt die lauwerrijke Held,
Uit verr' gelegen kust,
Van 't een naar 't ander Oorlogsveld,
En offert zweet en rust?

E

ORAN-

ORANJES echte Vorstenbloed,
 En hoop van 't Vaderland!
 Ja, Spanje, vrij door uwen moed,
 Wenkt Holland met de hand!
 Voor ons verheft Gy 't wrekend zwaard
 Dat Frankrijk fiddring gaf,
 En strijdt voor eigen erf en haard,
 En vaderlijken staf!

Ga, dappre spruit uit Nasfaus stam!
 Val aan en triomfeer,
 En demp de woedende Oorlogsvlam,
 En sla de Dwangzucht neêr!
 Maak Holland, maak het Aardrijk vrij,
 En juiche 't wijd en zijd:
 „De wisse val der Dwinglandy
 „Is waar ORANJE strijdt.”

Den 20n van Wintermaand 1813.

B.

AF-

A F S C H E I D.

UITGESPROKEN IN DE AMSTERDAMSCH E AFDEELING,
DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPY VAN WETEN-
SCHAPPEN EN KUNSTEN,

DEN TIENDEN VAN LOUWMAAND DES JAARS 1811.

A F S C H E I D

THE HISTORY OF THE
REPUBLIC OF THE UNITED STATES
OF AMERICA

BY JAMES M. SMITH

A F S C H E I D.

Wat wacht gy, breede kring, met uitgerekt verlangen,
Uit 's afgeleefden mond een' nieuwen vloed van zangen,
Als ware eens Dichters aâr, aan Rhijn of Po verwant,
Met onverdroogbren stroom voor de eeuwigheid bestand,
En vloeibaar tot het bloed zal stilstaan in zijn sluizen,
Zijn adem door de long vergeten zal te bruizen,
En 't levenlooze rif in één stort? Waan dit niet!
Neen, Dichtkunst is geen wel, die onuitputbaar vliet.
't Gevoel verstompt, verhardt; de geest, ter neêrgezonden,
Verstijft: het hel vernuft vervliegt in flauwe vonken.
De sneeuw des Winters, die het waggelend hoofd bezwaart,
Stremt de eedler vochten in hun vorming, in hun vaart,
En doet de ontfemde ziel, geklemd in harder boeien,
Zich, vruchtloos worstlend, tot een hooger vlucht vermoeien;
Tot, wars van 't overschot eens levens dat zy haat,
't Gordijn der eeuwigheid haar stervend opengaat.

Wat dan, wat toeft men hier, wat eischt men meesterstukken?

Wat wil men, dat de snaar zal treffen en verrukken,

Die, reeds te lang verrekt, van tranenvocht doorweekt,

Tot de ooren naauwlijks nog, maar tot geen harten spreekt?

Wat zal de heefche stem, nog bevende in den gorgel,

(Zy, piepend wangeluid van 't uitgefleten orgel)

Wat zal zy? roeren? — of vermaken? — Neen, ô neen:

Zwijg, nachtegaal, 't is tijd, de zomer vloog daar heen!

Gelukkig mogelijk hy, die, met zich-zelv' te vreden,

Zich-zelv' ten maatstaf neemt in kunst en kundigheden;

Zijn werkelijk bereik voor uiterst eindperk houdt,

Zijn poging acht voor doel, en, hooger, niets beschouwt!

Die stervling is steeds rijk, steeds machtig, steeds verheven!

Zijn staamlén durft hy nog der kunst tot voorbeeld geven;

En, wie hem deernis toon' of om zijn dwaasheid lach',

Hy juicht zich-zelfen toe, zoo lang hy beuzlen mag.

Maar ik, in 't zedig school der oudheid opgetogen,

Mijn vrienden, had van jongs, een hooger wit voor oogen.

Geen

Geen lof verblindde my , geen naspraak floeg my neêr.
'k Was dichter, — maar 't is uit — de dichter is niet meer.
Mijn zwakheid vordert rust. Ja , de algemeene moeder,
Wier stof wy schepslen zijn, die brood verschaft en voeder,
Lijdt, jaren, dat de ploeg haar 't lichaam open rijt',
En brengt haar schatting op, maar eischt haar rustenstijd.
Geen vruchtbre huwlijkskoets gaat eeuwig voort te bloeien;
De schoot der moeder sluit, de borst verleert te vloeien,
Verschroeit en rimpelt, en de wellust-zelf van 't bed
Vergaat, waar de Ouderdom zijn loden stappen zet.
Gy echter, die dit weet, gy, zelf in Febus choren
Roemruchtig, wenscht op nieuw den Grijzaart aan te hooren!
Waartoe? op dat hy-zelf voor uwer aller oog
Zijn eens verworven kroon met voeten treden moog!
Ai! gunt dat luttel loofs, dat eens voor veertig jaren
Zijn lokken fieren mocht, die fletse lauwerblaâren,
Zijn late grasseê! — Laat het wordend nageslacht
Het aanzien, als hy slaapt in de onverstoorbre nacht,
En zeggen: „In dees steen ligt een dier vroeger zangeren,
„Wier boezem meê een sprank van Vondel mocht bezwangeren;

„Die liefde en teérheid zong met Abtwouds nachtegaal;

„En 't Vaderland vereerde in echt Bataafsche taal!”

Licht biedt een maagde-hand, vertederd door mijn zangen,

Die graffteê nog een bloem, een traantjen van haar wangen;

Licht treedt een jongling op, die door mijn' toon gegloeid,

Mijne asch een hulde brengt, aan 't dankbre hart ontvloed,

Of dankt een minnend paar, elkaâr om 't hart geklonken,

Aan 't uitgedoofde stof den oorsprong van zijn vonken,

En roept mijn schaduw toe: „Rust, zanger, sluimer zacht!” —

Wat zal de schorre toon der ademlooze klacht

De vroeger melody, eens dierbaar, doen vergeten? —

Ook eerder roem bezwalkt door al te veel vermeten.

De worstlaar, eer de tijd zijn reuzenkrachten fleet,

Onttrekt zich aan het perk, doorluchtig door zijn zweet,

En vreest, der frische jeugd, die in den bloei van 't leven

Reeds in zijn' voetstap draaft, zijn grijsheid prijs te geven.

Ook ik, ik schroom, dit uur, by 't wanken van mijn kniën,

De waggelende heup in 't loopperk aan te biën;

Ontslaat my. 'k Laat aan u de zegepalmen over,

En schuil met hangend hoofd, in 't lang verschrompeld lover,

Dat

Dat stoute jonglingschap (en mooglijk te onbedacht)
Zich eigende, eer uw arm nog opwies tot zijn kracht.
Benijdt haar niet! Zy had met HELMERS niet te strijden;
Geen KLIJN was 't, wiens triomf haar iemand kon benijden.
VEREUL bestond niet, en geen KINKER dwong de snaar
Gewijde galmen af voor Haydens grafaltaar.
Geen TOLLENS nog had toen de speelftift aangegrepen;
Geen LOOTS den toon beproefd om zielen weg te slepen;
VAN LENNEPS zangster nog geen vleugels aangeschoeid,
Waarmeê ze in 't steile spoor van Thebes Dichter roeit.
Geen SCHENK wist de ernst van Young met waarheid uit te drukken.
Geen hand die lauwren zocht, of moed had, die te plukken.
Gy, gy - alleen, LANNOY, gy echte Dichteres,
Wier tombe, omwemeld van Bataaffche lijkcypres,
Ik-zelf met eigen hand uw lijkasch heb geschonken,
Verdiende in 't perk der eer eens Dichters hart te ontfonken;
Gy waart me een zegepraal, my dierbaar, mijner waard! —
Neen, Hollands Dichtrenoogst was tot dees tijd gespaard.

Maar neen, ik zal by u, by kunst- en lettervrinden,

Die heuschheid, die u voegt, geen rechtrenstrengheid vinden.

Gy eert de zwakheid die u voortrad langs die baan,

Waarop gy glorie wont, troféen op mocht slaan

Die eeuwen tarten, en des alverwoesters tanden

Verslijten, tot deze aard eene andre zon ontbranden,

Een' andren hemel zie, met nieuw gestarnt' bezaaid,

En om een' andren pool in andre richting zwaait.

Gy-zelf, gy zult zijn' naam aan 't late kroost vermelden,

Zijn overschot ontzien, zijn matte kunst doen gelden,

En licht, zijn schraal gebloemt' verplantende in uw' hof,

Zijn' naroem leven doen in uw verkregen lof.

Wat ducht, wat schroome ik dan? Ja, laat de stroeve tonen

Des Grijzaarts, na aan 't graf, den vroeger dichter honen;

Uw vriendschap vergt geen' zang, zy wacht geen melody

Maar laatste plichten van een stervend hart van my.

'k Voldoe uw wenschen. Ja, mijn borst worde u ontsloten!

Dit oogenblik mischien, geliefde kunstgenooten,

Is 't jongst eens levens, dat steeds hijgend kroop naar 't graf.

Licht breekt het gunstig lot zijn' taaien draad hier af!

En zou mijn veege mond u 't plechtig afscheid weigeren;

Mij-

Mijne afgematte ziel haar kerkerband ontsteigeren,
Niet omziend naar uw' rei, ô Dichtren, Hollands roem,
Met wie ik me ook dit uur verwant en broeder noem?
Neen, 'k treê gemoedigd op om u die groet te brengen,
(Ik ben ze u schuldig), ja! en zonder tranenplengen,
Maar vol ontroering. 'k Zocht voor zesmaal negen jaar
De moederlijke borst, en, van die borst, de baar.
'k Lag in mijn wiegj' alreeds met natbeschreide wangen
In 't dorsten naar de dood te smachten van 't verlangen;
En, zoo ik 't leven droeg, zoo dit mijn kracht vermocht,
Dit, Dichtkunst, is uw werk, uw hoogste kunstgewrocht! —
Verbloemen wy het niet! veroordeeld steeds te treuren,
Door alles wat me omringt het hart te zien verscheuren,
Schonkt gy me uw heulsap. Niet die maankop, die, om 't hoofd
Des zuizelenden slaaps, gevoel en leven dooft,
Maar 't zacht, wellustig gif, dat, in de borst geslopen,
Zich-zelv' vergeten doet, en droomend voort leert hopen,
Verbeelding vleit en streelt, en andere oorden scheidt,
Waar in de ontslaakte geest zijn stoute vleugels klept!
Ach! in dat wiegj' alreeds, met de eerste levenstogen,

(Dus

(Dus schijnt het) heeft mijn hart dien dichttrek ingezogen.

'k Bleef aan deze aarde vreemd, en balling op haar grond,

En zweefde een wereld door, die slechts voor my bestond. —

ô Lang, ô haatlijk perk der eerste dertien jaren!

ô Kindsheid, my zoo traag, zoo pijnlijk omgevaren!

Wat roemt u 't menschdom, dat, te onvrede met zijn' staat,

Zijne oogen achterwaarts op uw genoegens staat!

Neen, nimmer roeme ik u. Nooit leerde ik uw vermaken,

Uw spelen, dartelheên, en zorgeloosheid, smaken.

'k Zag smarten om my, 'k vond ze in 't binnenst van mijn hart,

En, niets dat laven kon, by 't doorstaan van die smart.

Mijn ziel zocht elders haar bevrediging, en staarde

Naar wereldstanden, niet vereenbaar met deze aarde,

Naar tijden . . . tijden! — Ach, is 't alles slechts geen droom,

En wachten ze ons, ô God, verhaast ze! koom, ô koom!

Steeds streefde ik hen vooruit; steeds zocht ik in my-zelfen

Verzeekring van die hoop, dat uitzicht, op te delven,

Verachtte 't walglijk slijk, van andren nagejaagd,

En kwijnde in mijmring weg, belachen of beklagd. —

Zoo won ik 't perk der jeugd; zoo, rijper levensdagen,

En

En zweette in 't hard gareel, met wederwil gedragen:
Gareel ! Van plichten? Neen — wat heeft het levenslicht
Dat balsem stort in 't hart, dan welbetrachte plicht?
Waar troost, dan by de plicht? Waar wellust of genoeg,
Dan, op haar eedle baan voor haar-alleen te zwoegen?
Wie schudt zijn plichten af, dan met zijn zelfgevoel?
Neen, wien de plicht bezwaart, is voor Gods hemel koel!

Neen, zalig, wen ik my in d'arbeid mocht verzaden,
Bedrukten nuttig was, (hoe drukkend, zelf, beladen!)
Of kennis putten, en haar bronnen tot den grond
Vervolgen, waar geen oog haar naspoort; 't wareldrond
Getuignis vordren van de langstvervloten tijden,
En in zijn wording-zelv dat einde doen belijden
Dat aanrukt; of den rei der kunsten by de hand
Opvoeren tot den roem van 't dierbaar Vaderland.
Maar ach! de nare last van slaap, van lichaamvieren,
Van eindloos in een' kring van dwaasheên rond te zwieren,
En 't zouteloos genot van wat vermaken heet,
Dit (hemel!) was me een juk, en onverdraagbaar wreed.

Om

Om dit vervloekte ik soms het daglicht aan de kimmen,
Waar in me een razerny verwoed schein aan te grimmen,
Wier ijzren zweep my steeds, met elk wie ademhaalt,
Naar disch en nachtkoets dreef, in enger kring bepaald,
Dan, of mijn ziel gedoogde, of zelfs die plicht kon lijden,
Wien nooddrift van mijn hart het zoet vond zich te wijden,
En waar 't met drift aan hong, als 't jongskén aan de speen:
Dan voelde ik me enkel leed, en wat ik was, verdween.
Dan, docht my, was de hel met duizenden van spoken
Ter kwelling van mijn ziel in dolheid losgebroken,
Wen feest of staatsgewoel my aan my-zelv' ontsal,
Of de arbeid wijken moest voor 't ijdele lustgeschal.

Neen, 'k rep van plagen niet; ik noem geen tegenspoeden.
'k Beproeft 't, tot hoe verr' hier rampen kunnen woeden!
Maar, God, vergeef my 't woord dat me uit den boezem barst:
In 't leven, hoe 't ook zij, was leven-zelf my 't hardst!

En echter 'k heb dat leed reeds half eene eeuw geleden:
'k Heb kwalen doorgestaan, en al de afgrijslijkheden,

Die

Die armoê, honger, spijt, en wat de borst verscheurt,
Vereenen: 'k heb op de aard wat dierbaarst was, betreurd,
En leefde (aan u zij dank, ô Dichtkunst!) voor mijn plichten!
Stond voor geweldnaars pal, voor hoon en lasterschichten;
En dreef, door ramp, door nood, door duizend nooden heen,
Een vrij geweten meê, wat zon my ooit bescheen.
Gy schraagde, gy - alleen, gy troostte my in 't leven:
U leefde ik, u dit hart, my slechts voor u gegeven!
En mogelijk, zoo mijn ziel aan 't eindperk dezer baan,
De wieken stouter rept en vrijer uit durft slaan,
Om 't blijde morgenrood dat voor haar op moet dagen,
Te groeten, van dit kleed, dit aardfche kleed, ontslagen,
Dat ze u als leidster in haar hooger vlucht erkent.
Dan, mogelijk, steiler dan de zonnewagen rent,
Strijkt ze aan uw zijde neêr op andre wareldkloten
Van d'onzen door een' riem van vuurgloed afgesloten
En zielenloutrend licht; en eert voor 's Hoogsten thron
In u een' troostgezant van Zijn' gezalften Zoon!

Mijn vrienden, ja; gewis, zy is geen spruit van de aarde,

De

De Dichtkunst, die ons blaakt; zy is van hooger waarde;
Zy, boven stof en wolk en lucht en ethervloed
In hemelvuur geteeld, van hemelvuur doorvoed.
Zy zijgt den mensch in 't hart met d'adem van ons leven.
Door haar gevoelen we ons aan 't nietig ons ontheven,
Der Almacht nader, en de toekomst doorgevoerd.
Dan kent des Dichters hart de Godheid die hem roert;
Dan roept hy fiddrend uit, zich-zelv' en de aard onttoogen:
„Een Godheid blaast my aan, een Godheid uit den hoogen!”
Zijn oogen vonklen, en zijn boezem staat in vlam.

Geleigeest (want ô ja, gy zijt het) van mijn' stam,
Gy die van 's Bosfors boord, en waar de kruisaltaren
In 't lang verdelgde puin hun beenders nog bewaren,
Mijn vaadren in den held dien Segons lans doorstiet,
Geleid hebt waar de Rhijn den Waal in de armen vliet!
Gy, die van eeuw tot eeuw de mijnen nooit verzaakte,
In hun, sinds Holland wierd, voor Hollands dichtroem waakte,
En nog mijn borst ontsteekt in d' Ouderlijken gloed;
Getuig gy, of ik ooit ontaartte van mijn bloed!

o Hollands Poezy! wie ooit u heeft gehuldigd,
Of wien ge uw' hoogsten bloei, zoo glansrijk, zijt verschuldigd,
Ook my behoort een deel dier glorie. Ja, ook my!
Wie rookte uw outers, wie van al uw priestrenrij,
Met zuivrer wierook, of versierde uw Chooraltaren
Met edeler gebloemt, met frischer myrtheblaaren,
Op Tempes heuvels, of aan Peneus boord gegroeid?
Wie heeft de Atheensche broos uw Zangster aangeschoeid,
Den Siciljaanschen halm uw' tempel opgedragen?
Wie ijverde om uw' roem door 't wareldrond te schragen,
En leerde een vreemde lier te klinken naar uw' toon,
Of vormde in 't diepe Noord bewondraars van uw schoon;
Ja, huwde uw melody aan 't lied der Masfageten?
Maar neen; wat moge ik my op 't fier bestaan vermeten!
't Zegt weinig, 't geen ik deed, zoo kiesche en zuivre smaak,
Zoo taal en harmonie mijn stoute poging wraak.
Doch, leerde ik oor en hart naar d'aanslag van mijn vingeren
Zich neigen met den toon, en met de snaren slingeren,
Ja, kneedde ik taal en maat met vrije en losse hand;
Dan — heb ik iets verdiend by 't zangrig vaderland.

Verdiend? Helaas, te min! wat zoude ik, ô mijn vrinden,
My vleien? wat mij-zelv' door valschen waan verblinden? —
Ach, wat vermocht ik in een leven, zoo vervuld
Van arbeid, onrust, leed, en wat ik heb geduld!
Hoe zoude ik in den drang der pleitbeslommeringen,
In Staats- op Staatsorkaan, met vrijen boezem zingen?
In jammer, ballingschap, van echtgenoot en kroost
Op 't hart getrapt, verscheurd? Helaas! mijn voorhoofd bloost.
Neen, zuivre Poëzy eischt ademtocht van 't harte;
Geen' boezem, toegeschoefd, verwrongen van zijn smarte.
Of is 't op 't hongrend nest, van slangen aangegrimd,
Dat, nachtegaal, uw toon door woud en wolken klimt?
Of zoudt ge om rots en klip, naar aas en voedsel hijgen,
En nooddrufte gruwbre kreet in 't fluitend orgel zwijgen,
Daar ze uit uw' gorgel breekt? Of, als gy 't jong betreurt,
Door vijandlijken gier voor uw gezicht verscheurd,
Zal dan uw wanhoop nog, in meer dan krijshend gillen
Den adem die u rest, den laatste snik, verspillen?
Neen, wanhoop heeft haar recht. Des noodlots bliksemslag
Verplette' 't arendsjong in 't steigren naar den dag.

't Weerd,

't Werd, met verlamde wiek en afgeschroeide schachten,
Ten hemel afgebonsd om hier in 't stof te smachten:
Zijn vleugels uitflaan, was het alles wat het kon.
Maar, ook dat uitflaan-zelf wees andren 't spoor der zon.

Mijn vrienden, ziet te rug uit de eeuw waarin wy leven
Op die my 't aanzijn gaf: toen by den grond te zweven,
Toen kruipen, Dichtkunst heette; of liever, rijmery
Naar strenggesmede wet, den naam van Poëzy
(Dien Goddelijken naam!) zich eigende en onteerde;
Toen Monen op de taal, en Pels de maat regeerde.
Een valsche netheid won, gebootst naar Franschen trant,
Op Hollands Pindus veld, en kluiusterde 't verstand.
Ach! VONDELS grootheid was verloren, POOT vergeten!
Men draafde in slijven tred aan Frankrijks gladde keten,
En koude Redekunst, in angstig rijm gekneld,
Nam eer en eerplaats in van Dicht- en Lauwerheld.

Toen dreef me een nieuwe geest in 't stoute spoor der Grieken.
Mijn boezem vloog in vlam: Met nooit beproefde wieken

Verhief ik me, als het kroost des ethers, uit zijn nest
Door onbekende drift naar hooger lucht geprest.
Vermetel! — Maar het lot bekroont een edel pogen.
Men zag mijn nieuwe baan met eerstverbijsterde oogen,
Doch volgde allengs: En straks was Dichtkunst meer dan maat;
Werd denkbeeld, werd gevoel. Geen louter praalgewaad
Der stugge Rethoryk volstond, geen enkle klanken,
Hoe kunstig saamgehecht: geen wildverspreide spranken
Van geest; maar houding, smaak, maar ware dichtrentoon;
En VONDEL, lang verguisd, hernam zijn eerste kroon.

o Gy, aan Pindus voet weleer mijn tijdgenooten,
Waar zijt gy? waar, de band die ons zoo vast gesloten,
Zoo teêr vereenigd hield? Gy liet my, dierbre rei,
Als d'afgeblaârd tronk in 't midden van de hei,
Of, uit een talrijk woud, door stormwind omgesmeten,
Alleen gespaard, maar 't hoofd door blikfems afgereten,
Maar halfontworteld; waar geen wandlaar op zijn tocht
By neêrzit; van geen mees, geen leeuwrik meer bezocht;
Ja wiens verstorven loof door 't ritslen van de bladeren

De vooglen wegschrikt, en te rug drijft wie hem naderen.
Het aardrijk draagt hem nog, maar 't is met wederzin:
Een nieuw gewas steeg op, en drong ten wolken in,
En lokt door 't frische groen de Veldjeugd in zijn lommer.
Zoo helt my 't matte lijf by 't overwicht van kommer!
Zoo praalt ge in 't Vaderland, dat, door uw' toon vergast,
Den grijzen Tithon schuwt, van honden aangebast!

Dan, wat beklage ik my? Of was mijn vlijt verloren?
Vervloog mijn Grieksche zang uit Hollands dichtrenchoren,
En laat ik 't Vaderland de nieuwe bastaardy
Ten roof! Versterft de toon der hooger kunst met my?
Neen, 'k zie een rijker koor van zangers voortgesproten,
En 't eenmaal needrig woud hersteld in fierer loten:
'k Zie Helmers aan hun hoofd! hem, wiens ervaren hand
De Lesbiaansche lier met voller krachten spant,
Met eedler zwier bespeelt; en, 't eigen vuur in de aderen,
Wreekt Loots de moederspraak, de glorie onzer vadersen,
In hymnen, hunner waard, en heft uit Hollands puin
Thands stuivende op den wind, den lauwer van hun kruin

Der vale Nijd in 't oog! Zie daar, wie my vervangen!

Zy heffen stouter toon ten hemel: rust, mijn zangen!

't Gewelffel weigert reeds uw' stemgalm na te slaan,

Hy sterft, en kondigt my het naadrend tijdstip aan.

ô Neen, 'k beklag my niet: Mijn leven snelt ten ende.

Dank, hemel, de uitkomst spoedt eens loopperks vol ellende!

Ja! spoed, ô heilrijk uur dat me aan mijn' band onttrekt,

En met de koele schaaûw der grafrust overdekt!

'k Vervulde 't lot. Ik had aan 't Vaderland mijn snaren

Gewijd, en, met dit hart, het bloed van uit mijne aâren.

'k Betaalde. 't Vloot, verteerde; en, wat my overbleef,

Behoort met d'adem 't nog, en, tot zoo lang ik leef.

Ik zag dat Vaderland gelukkig. 'k Zag het zinken.

'k Zag by zijn' diepen val de woestaardy rinkinken

En woelen, als een' stoet Bachanten, die by 't wee

Den hemel daavren deên van 't juichend EVOË,

En Razernyen door de heiligdommen spoken.

Ik zag een morgenrood van nieuwen bloei ontloken!

Een' dag beloven — ach! van redding, ja, van roem!

Maar laas! die zon bezweek. Des noodlots ijzren doem

Klonk

Klonk door de ruimte, en sprak: „Zij Hollands naam verdwenen!”

Wat bleef my fints dat uur, wat kon ik meer dan weenen!

De naam van 't Vaderland, van Holland, is geweest.

Zie daar mijn' laatsten snik; met dien geve ik den geest.

*

Waar Meanders zilvren water door zijn kronkelbochten schiet,

Groet de Zwaan haar stervensstonde met een zacht en kwelend lied.

Dan, dan zuizen lucht noch stroomen; alles luistert, alles zwijgt,

(Zelfs het lied der filomelen,) waar die toon ten hemel stijgt.

Maar wat zingt gy, veege zangzwaan, in uw kabblend stroomgebied?

Ach, gy dankt de zuivre plasfen, waar zijn volle kruik van vliet!

Ach, gy dankt de groene boorden, in wier dons gy rusten mocht,

En de loverrijke bosfchen, waar gy 's middags schaduw zocht!

Wis, gy zingt den frifchen stroomen't teér, 't aandoenlijk afscheid toe;

En gy doet, geliefde zanger, wat ik op uw voorbeeld doe!

Moog, als u het westenwindtjen op uw blaauwe waterbaan,

My een zachte dood verrasfen, in mijn jongste cytherflaan!

Roemen u de stroomnajaden van uw' spiegelheldren plas!

Slechts één traan in Hollandfche oogen zegg' van my: DE DICHTER WAS!

✱

M^{aar} gy , broeders ,
Gy , behoeders
Van den Vaderlandfchen roem!
Mijn verfcheien
Eischt u fchreien ,
Lijkmuzyk, noch offerbloem.

Uit die rustplaats ,
Uit die lustplaats ,
Waar mijn ziel de dood ontvliedt,
Ziet zy teder
Op u neder,
By het ftemmen van uw lied:

Leent zy de ooren
Aan uw choren ,
Als gy liefde zingt en echt ;
Als uw tonen
Deugden kronen ,
Waarheid ftaven, godsdienst, recht:

Als

Als ze in 't lijden
't Wee bestrijden
En verduren doen aan 't hart;
Moed ontsteken ,
Helden kweken ,
Die niet zwichten voor hun smart.

Ach , de dagen
Onzer plagen ,
Lieve broeders, gaan voorby.
Uit dit duister
Rijst de luister
Van een nieuwe heerschappy.

'k Zie de kimmen
Reeds ontglimmen
Van een nieuw, een Godlijk licht!
Op de randen
Dezer stranden
Straalt zijn glans my in 't gezicht.

Op de randen
Van de stranden
Van dien onafzienbren vloed ,
Die dit leven
Houdt omgeven ,
En reeds omzwalpt om mijn' voet.

'k Heb het vallen
Van uw wallen ,
Hollands Ilium , voorspeld ;
'k Zag het blaken
Van uw daken ,
En uw Hektors neêrgeveld :

De ingewanden
Voelde ik branden
En verteeren van die vlam :
'k Riep , ik weende ;
Ja , 'k versteende ;
Maar de dag des jammers kwam.

Doch

Doch verduren

Wy deze uren!

ô! De toekomst brengt ons troost.

Trojes vallen

Schiep de wallen

Van oud Romes heldenkroost.

Wat verschijne,

Wat verdwijne,

't Hangt niet aan een los geval.

In 't voorleden

Ligt het HEDEN;

In het NU, wat worden zal.

Opgaan, blinken,

En verzinken,

Is het lot van ieder dag:

En wy allen

Moeten vallen,

Wie zijn licht bestralen mag.

Of de kronen
Luister toonen,
Volken, Staten, bloeiend staan,
Langer stonde
Duurt hun ronde,
Maar hun avond spoedt toch aan.

Doch de dampen
Dezer rampen,
Doch de nevels dezer nacht;
Zullen breken
By 't ontsteken
Van den dag waarop zy wacht.

Mocht mijn' lippen
Dat ontglippen
Wat mijn brekend oog hier ziet!
Mocht ik 't. zingen,
En my dringen
Door dit wemelend verschiët!

Ja,

Ja, zij zullen
Zich vervullen,
Deze tijden van geluk!
Dees ellenden
Gaan volenden;
En, verpletterd wordt het juk.

Holland leeft weêr,
Holland streeft weêr,
Met zijn afgelegde vlag,
Door de boorden
Van het Noorden
Naar den ongeboren' dag.

Holland groeit weêr!
Holland bloeit weêr!
Hollands naam is weêr hersteld!
Holland, uit zijn stof verrezen,
Zal op nieuw ons Holland wezen;
Stervend heb ik 't u gemeld!

Stervend zong ik,

Stervend wrong ik

Deze heilvoorspelling uit!

't Sterflot wenkt my;

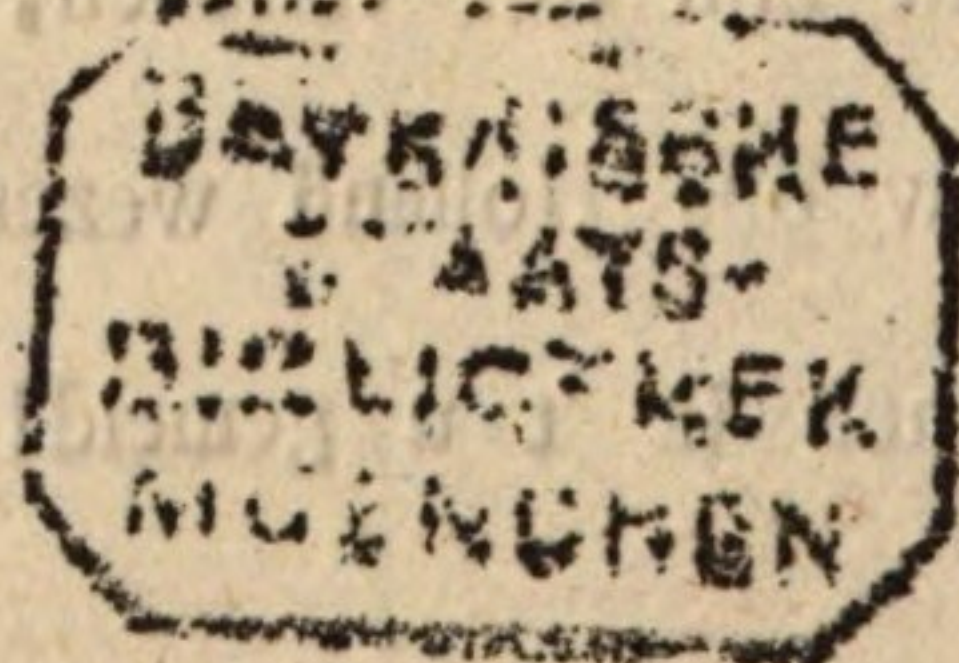
Gy, herdenkt my

Als u 't juichensuur ontspruit!

1810.

B.

+

-1912

IN

IN EENE DECORATIE

DEN 2ⁿ VAN WINTERMAAND 1813.

Het Vaderland herrijst, de Vrijheid werd herboren,

En Holland toont zich weêr zijn heldenafkomst waard.

't Is de Eendracht die de macht, de macht die Vrijheid baart.

Bataven, blijft vereend en om uw Hoofd geschaard!

Met NASSAU zijt gy groot, en, zonder hem, verloren.

B.

INGESLOPEN DRUKFEIL.

Bladz. 33 regel 16 staat schuldloos Lees raadloos.

I N H O U D.

VERVULLING, *uitgesproken in de Amsterdamsche
Afdeeling der Hollandsche Maatschappij van
Wetenschappen en Kunsten* . . . Bladz. .I

HOLLANDS VERLOSSING . . . 19

OPWEKKING . . . 37

VERLOSSINGSBEDE . . . 46

HET VERLOSSINGSUUR . . . 49

HOLLAND VERLOST . . . 51

DANK AAN GOD . . . 55

ORANJE BOVEN . . . 60

OFFERGAVEN . . . 62

PRINS WILLEM FREDERIK GEORGE LO-
DEWIJK . . . 65

AFSCHEID, *uitgesproken op den 10ⁿ van Lou-
maand 1811* . . . 67

IN EENE DECORATIE . . . 95

Bilderdijk, Willem,

Hollands verlossing

Haarlem 1813

P.o.rel. 5556

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10037526-7